

Engagerat

En tidning om vård och behandling
#1 | Juni 2016

**Besök Hagen skol-
och behandlingshem**

Gryningdagen 2016

om den sociala barn- och ungdomsvårdens framtid

UR INNEHÅLLET

- 4** Social hållbarhet
på Norra Hisingen
- 7** Tanjas väg tillbaka
blev en bok
- 8** Hagen skol- och
behandlingshem
- 11** Joakim minns
tiden på Hagen
- 12** Bo Hejlskov om
lågaaffektivt bemötande
- 15** Gryningdagen
2016
- 16** Gryningdagen:
Knas hemma
- 19** Grynings
utbildningar

REDAKTION

Engagerat ges ut av Gryning Vård

Adress: Box 5154, 402 26 Göteborg.

Besök: Kålltorpsgatan 2, Göteborg

Tel: 031-7033950

Webb: www.gryning.se

Ansvarig utgivare:

Katarina Ahlqvist

Redaktör:

Therese Hurtig Martinsson, 0705-887255

Redaktionskommitté: Majlinda Bunjaku,

Johan Benstorp, Camilla Strandborg,

Therese Hurtig Martinsson, Birgitta Flärdh,

Katarina Ahlqvist

Produktion: Factum/Litorapid media

Foto: Om ej annat anges är fotografierna

tagna av personer inom Gryning

eller redaktionen. Omslag

Anders Östman

Grynings behandlingsarbete – med delaktighet som grund

Välkommen till ett nytt nummer av Engagerat. Utifrån olika perspektiv beskriver vi hur vi ser på hållbarhet; hållbara lösningar, hållbara metoder, hållbart medarbetarskap och socialt hållbar utveckling. Du får flera exempel på hur vi på Gryning arbetar för att ständigt utveckla hållbara och bärkraftiga metoder för att möta människor i behov av stöd.

Att göra nytta för samhälle och människa

Temat om hållbarhet är en högst prioriterad fråga världen över och i våra egna miljöer och sammanhang. I Gryning har vi en fortlöpande dialog om vad som är hållbart utifrån den verksamhet vi bedriver och utifrån den roll vi har för klienterna i det sammanhang där de lever och bor efter att de har lämnat oss.

Tillsammans med andra aktörer har vi ett viktigt uppdrag, då vi genom behandlingsverksamheten bidrar till en social hållbar utveckling. Gryning har dessutom en speciell roll eftersom vi ägs av kommunerna i Västra Götaland. Att vara "Kommunernas Gryning" är en uppgift som finns med i allt vi gör och i alla sammanhang för att ständigt svara mot kommunernas behov.

Vad är hållbart?

Jag tror att frågor om vad som är hållbart i praktiken och över tid är frågor som vi som är samhällsföreträdare eller andra professionella med samhällsuppdrag ständigt kommer tillbaka till. Sedan länge arbetar vi utifrån Brundtlandkommissionens beskrivning av hållbar utveckling: "En utveckling som tillgodoser våra behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina".

Forum for the Future i England gör en annan beskrivning, nämligen "En dynamisk process som gör att alla människor ser sina möjligheter och förbättrar sin livskvalitet på ett sätt som samtidigt skyddar och främjar jordens livsuppehållande system".

Den har andra intressanta infallsvinklar som handlar om att det är en process. Den sätter fokus på våra förutsättningar, möjligheter och vår livskvalitet som människor liksom att vi är en del i ett mycket större system. Begreppet "hållbart" är nu vedertaget, men om vi idag skulle skriva om historien, utifrån det vi nu vet, så kanske vi skulle ha valt ett annat begrepp? Kanske hade vi idag använt begreppet bärkraftig utveckling, att vi tillsammans åstadkommer en bärkraftig utveckling både för människa och för samhälle?

Den sociala barn- och ungdomsvårdens framtid

Den sociala barn- och ungdomsvården har tagit stora utvecklingssteg framåt på senare år. Det är dock viktigt att ständigt söka vidare och med bred samverkan arbeta med kontinuerliga förbättringar och med lärande, skapat av kunskap, förändra system eller metoder.

Det är intressant att ta del av Bo Hejlskovs teorier som visar på vikten av ett lågaaffektivt bemötande som ett sätt att hantera problemskapande beteende. Bo Hejlskov har utvecklat en verktygslåda som skapar förutsättningar för medarbetare att ha fokus på sin professionella och pedagogiska uppgift. Metoderna är framgångsrika och används sedan länge, bland annat på Grynings ungdomsenhet Hagen.

FOTO: ANDERS ÖSTMAN

Grynings barn- och familjeenhet Solsidan skrev in det första uppgivna barnet 2004. Pojken kom med hela sin familj och hans mamma var i ungefär liknande tillstånd. Solsidans medarbetare var frågande och famlande, hur skulle de kunna hjälpa dem? Efter många och långa diskussioner började här ett arbete som över tid kom att bli en metod. Enheten har under ett decennium behandlat ett trettioatal barn med framgångsrika resultat. Metoden har nu kommit att beskrivas i en bok: "Vägen tillbaka". Boken är skriven av Carina Jönsson och Micael Jönsson som är socionomer och legitimerade psykoterapeuter. Micael har som Solsidans handledare under åren följt enhetens behandlingsarbete och med ständig metodutveckling i fokus.

Boken ger en ömsint och berikande beskrivning om när verksamheten verkligen provas. Den finns att köpa via Grynings webbsida gryning.se.

Sammanfattningsvis: vård och behandlingsinsatser som bygger på trygghet och förutsägbarhet förenat med kunskap, kvalitet och delaktighet – det ger bärkraftiga förutsättningar och gör skillnad för barn och ungdomar i behov av stöd.

Jag hoppas att vi ses vid Gryningdagen den 20 oktober. Välkommen!

Katarina Ahlqvist, verkställande direktör
katarina.ahlqvist@gryning.se

HÖR AV DIG!

Det är viktigt för oss att tidningen engagerar våra läsare. Hör av dig med synpunkter på tidningens utseende, innehåll och/eller med idéer om intressanta reportage vi inte gjort än.

Skriv till
engagerat@gryning.se

Ägs av kommuner. Drivs av engagemang.

Gryning Vård är en offentligt ägd samhällsaktör som sätter människan i centrum och bidrar till social hållbarhet. Verksamhetens medel används för ständig utveckling, i nära dialog med ägarkommunerna i Västra Götaland.

- Institutions- och öppenvård för barn, ungdomar och familjer
- Jour- och familjehem
- Beroendevård
- Boende för ensamkommande flyktingungdomar
- Enhet för insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck
- LSS-boende

 GRYNING
www.gryning.se

På Selma Center, som drivs av stadsdelsförvaltningen Norra Hisingen, möts Backabor för samtal och information.

Helhetssyn och grupper på tvären för ett socialt hållbart Norra Hisingen

En elcykel med släpkärra är beställd. Den ska laddas med kaffetermosar och fikabröd, sedan kan stadsdelsförvaltningens medarbetare ge sig ut och prata med de boende i Brunnsbo.

– Vi måste kliva ur vår expertroll och jobba i ögonhöjd med människor, säger Åsa Lorentzi, processledare på stadsdelsförvaltningen Norra Hisingen i Göteborg.

För fem år sedan var det oroligt i Backa, ett av bostadsområdena på Norra Hisingen. Mycket oroligt. Det var skottlossning, stenkastning mot poliser och räddningstjänst, laser som riktades mot busschaufförer. Händelserna fick stor uppmärksamhet och särskilda insatser krävdes av både polis, stadsdelsförvaltning och bostadsbolag.

– Stadsdelsförvaltningen ville ta ett helhetsgrepp, komma bort från punktinsatserna, det handlade inte bara om att få bort de unga männen från gatorna, säger Åsa Lorentzi.

Hon anställdes 2012 för att arbeta med "För ett socialt hållbart norra Hisingen – med Backa i fokus". Uppdraget var att hitta strategier och arbetssätt som kunde leda till målen om en trygg, livfull och attraktiv stadsdel.

– Stadsdelsdirektören var tydlig med att helhetssynen var viktig och jag skulle få tid att sätta mig in i området, för att förstå de bakomliggande orsakerna till problemen. I efterhand har jag insett hur mycket det betydde, att det inledande arbetet faktiskt fick ta tid, säger Åsa Lorentzi.

Förvaltningen hade ringat in ett tjugotal aktiviteter och insatser med koppling till social hållbarhet, som stadsdelsförvaltningens verksamheter hade i uppdrag att arbeta med. De allra flesta var en del av den ordinarie verksamheten. Grundskolan hade till exempel i uppdrag att minska segregationen, så att barnen från höghusen och villaområdena inte automatiskt hamnade i olika skolor, vilket sker om föräldrarna inte gör aktiva val. Ett uppdrag om fördjupad pedagogisk kvalitet i förskolorna fanns också. Allt detta lades in i projektet tillsammans med ett antal mindre projekt, samt det brottsförebyggande rådet och arbetet inom SSPF¹.

Poängen med att lyfta uppdragen som låg "i linjen" till projektet var att i projektet kunde man jobba med dem på ett helt annat sätt. I stället för en traditionell projektorganisation med en projektledare och några delprojektledare för olika delar skapades en stor projektgrupp och en "cirkulär" organisation utifrån de tjugo aktiviteterna. Allt hängde ju samman på olika sätt och gick inte att separera då helhetssyn var en viktig utgångspunkt.

– Projektgruppen bestod av 15–16 personer, både höga chefer, enhetschefer, specialister och samordnare, som alltså möttes över både sektorer och nivåer. Vi har haft många seminarier och workshops så det blev verkligen en lärande organisation eftersom det fanns mycket olika kunskap i gruppen, säger Åsa Lorentzi.

Mötena ägde rum på Selma Center, en mötesplats på Selma Lagerlöfs Torg som nu i huvudsak drivs av stadsdelsförvaltningen.

– Det fick stor betydelse att vi kunde ha möten där, utanför kontorsmiljön, och Selma Center har utvecklats till en viktig mötesplats för stadsdelen. Dit kommer folk

med frågor och synpunkter, där har det hållits öppna möten om trängselskatt, på kvällarna är det läxläsning och för ett tag sedan ordnades en klädbyttardag. Selma Center har på något sätt vuxit fram organiskt, säger Åsa Lorentzi.

Nu arbetar man för att skapa en liknande mötesplats i Brunnsbo, ett bostadsområde strax söder om Backa. Det är här som utvecklingsledarna Inga-Lisa Adler och Margareta Larsson planerar för elcykeln och fikaturerna.

Inga-Lisa och Margareta berättar om öppna förskolan i Brunnsbo som planerar att öppna kvällsverksamhet för föräldrar och mor- och farföräldrar. Där finns även ett klädbytarskåp för barnkläder i lokalen. I en av grundskolorna har elevrådet utvecklats till en "open space" med arbetsgrupper där alla på skolan kan komma med sina frågor och skapa något tillsammans, och liknande arbetssätt finns på fritidsgården.

– Vi måste stödja den typen av processer, för det tas initiativ på så många håll. Vi kan inte ha en lösning för alla, utan måste hitta dem tillsammans med dem som är berörda och ta vara på deras kraft och resurser, menar Åsa Lorentzi.

Vid ett möte med boende ställde hon frågan: Vilka förväntningar har ni på oss tjänstepersoner? "Att ni stannar kvar här efter klockan fem" blev svaret.

– Det visar hur viktigt det är att vi som tjänstepersoner kliver ur vår roll i det här arbetet. Om vi vill ha en skola,

Åsa Lorentzi, processledare på stadsdelsförvaltningen Norra Hisingen i Göteborg.

förskola och kulturverksamhet som människor känner igen sig i, så måste verksamheten utgå från deras livsvillkor. Vi måste förstå hur det är i stadsdelen efter klockan 17.

De som arbetar i skolan och förskolan, på fritidsgården och biblioteket vet. De löser ständigt situationer och hittar lösningar – ”vi bygger flygplanet samtidigt som vi flyger”, som en skolledare uttryckte det.

Sedan 2015 är arbetet med social hållbarhet i Norra Hisingen en del av den ordinarie verksamheten. Man fortsätter att arbeta ”cirkulärt” i temagrupper där det mer och mer växer fram ett gemensamt engagemang och ansvar att arbeta för hela stadsdelen. Gruppernas teman bygger på utmaningarna i det lokala perspektivet. Temagrupperna jobbar utforskande, får ta tid på sig och måste inte börja agera direkt. Det övergripande målet är ”Norra Hisingen – en stadsdel präglad av framtidstro, jämlikhet och jämställdhet”. Det har även kopplingar till Göteborgs Stads arbete för att minska skillnader i livsvillkor och hälsa.

– Helhetssynen, tillsammans med lärandet, är grundläggande för att arbeta för en socialt hållbar utveckling, säger Åsa Lorentzi.

Text: Elisabeth Gustafsson

Foto: Anders Feldt, Elisabeth Gustafsson

1: SSPF = samverkan mellan Socialtjänst, Skola, Polis och Fritid

Vägledande helhet för socialt hållbar utveckling

Under arbetet med Backa i Fokus utvecklades ett antal strategier och forskningsperspektiv som ligger till grund för det fortsatta arbetet.

Strategierna kan sammanfattas med

- framtidstro och medskapande
- hållbarhets- och strukturellt perspektiv
- helhetssyn och samverkan
- infrastruktur och mötesplatser

Margareta Larsson (längst till vänster) och Inga-Lisa Adler är utvecklingsledare och planerar aktiviteter i Brunnsbo, bland annat en mötesplats som den på Selma Lagerlöfs Torg. Åsa Lorentzi får veta att det äntligen verkar lösa sig med en lokal!

Tanjas väg tillbaka blev en bok

Författarna Carina och Micael Jönsson.

**Sedan 2005 har Grynings enhet Sol-
sidan i Skara arbetat med barn som
utvecklat uppgivenhetssyndrom.
Utifrån de trettiotal barn som be-
handlats har enheten med tiden
kommit att utveckla en egen be-
handlingsmetod. Nu har metoden
beskrivits i en bok. Författare är
Micael och Carina Jönsson, sociono-
mer, leg psykoterapeuter och hand-
ledarutbildare. Micael har också
varit Solsidans handledare under
flera år.**

boken får vi följa en fiktiv familj och dottern Tanjas väg tillbaka till livet. Det är en mödosam väg där Grynings medarbetare provas på olika sätt.

– Varje dag ett barn befinner sig i ett uppgivet tillstånd är en förlorad dag i barnets liv, säger den tidigare enhetschefen Annica i bokens inledning. Metoder, arbetssätt, organisation och roller liksom relationer och känslor utmanas av att möta ett barn som förlorat sitt hopp om livet.

– Beslutet att försöka beskriva arbetet med de uppgivna barnen grundar sig i de många rapporterade svårigheter att finna metoder för att behandla de destruktiva tillstånd som dessa barn utvecklade, säger Carina Jönsson, en av författarna.

– Vår förhoppning är att boken ska ge inspiration, väcka nyfikenhet och skapa nya diskussioner kring det svåra arbetet att möta barn som gett upp.

Boken vänder sig i första hand till de som i sitt arbete kommer i kontakt med uppgivna barn och deras familjer men även till andra med intresse av uppgivenhet hos traumatiserade barn.

– Alla som kan komma i beröring med dessa barn, både behandlingshem, socialtjänst och andra som är intresserade av syndromet tror vi kan ha nytta av den här boken, avslutar Carina.

Text: Therese Hurtig Martinsson

Foto: Monica Rossing

FAKTA OM BOKEN

Vägen tillbaka –

Behandling av barn med uppgivenhetssyndrom

Författare Carina Jönsson och Micael Jönsson

Utgiven av Gryning Vård 2016

Pris 250 kr (inkl moms), beställs via www.gryning.se

Vill du veta mer? Kontakta Birgitta Flärdh,

utvecklingschef i Gryning, e-post:

birgitta.flardh@gryning.se

Hagens ledningsgrupp Lasse Eriksson, Camilla Strandborg och Rikard Viberg ser att ett lågaffektivt bemötande ger resultat.

Hagen – trygghet, förutsägbarhet och vuxna att lita på

En av ungdomarna i Överhuset sitter på golvet och tecknar. Andreas, som jobbar i kväll, spelar gitarr. Dörren ut till den stora altanen står öppen. Det är varmt ute.

Utanför Nederhuset hänger ett par yngre pojkar i skuggan. I köket plockar husets personal undan efter kvällsmaten.

Det är vårkväll på Hagen skol- och behandlingshem i Kullavik utanför Göteborg och från apotekarens gamla sommarvilla, som kallas Överhuset, är utsikten fantastisk.

– Några av rummen här har jättefin havsutsikt, säger Camilla Strandborg stolt.

Camilla är enhetschef och visar runt tillsammans med Lasse Eriksson och Rikard Viberg, som är biträdande enhetschefer för Överhuset respektive Nederhuset.

I Överhuset, som är en stor trävilla byggd i början av 1900-talet, bor de äldre ungdomarna. Nederhuset ligger strax nedanför. Det är ett suterränghus med rum för de yngre barnen, gemensamma utrymmen och personalrum där uppe – hela våningsplanet är nyrenoverat. I suterrängvåningen är det skola.

– Det är bra att ha nära till skolan. Om något ”pajar” under dagen kan vi ta i det direkt och det är lättare att komma tillbaka och starta om, säger Rikard.

Den integrerade skolan är unik för Hagen. Idag drivs skolan av Kungälv kommun och samarbetet mellan behandlingshemmet och skolan är mycket tätt, med daglig kontakt.

Miljöterapi är grunden för behandlingsarbetet på Hagen. Huvuduppgiften är att erbjuda en miljö där utveckling kan ske. Mycket ska vara förutsägbart, ha en

tydlig struktur och rutiner. Samtidigt pågår ständig träning och inlärning, av både sociala och praktiska färdigheter, genom aktiviteter av olika slag. Bland annat finns en egen båt – under eftermiddagen har ett gäng varit ute och provat fiskelyckan!

Förhållningssättet är lågaaffektivt bemötande och bygger på psykologen Bo Hejlskovs metoder.

– Vi tog särskilt till oss att ”om barn och ungdomar kan göra rätt, då gör de det”. Jag har jobbat här sedan 2001 och ser en stor skillnad på antalet tillbudsrapporter sedan vi lärde oss att hantera konflikter på ett annat sätt, säger Rikard.

Tidigare var det viktigt att varje gräns skulle hållas på och det blev ofta tjafs och bråk, ibland med handgrip-ligheter, med barnen och ungdomarna. Det är fortfarande viktigt att markera var gränsen går, men personalen väljer att inte bli arga eller affektiva, backar undan och samtalar med barnen och ungdomarna när alla lugnat ner sig.

– Våra barn och ungdomar klarar helt enkelt inte ”normalförväntningar”, de hade inte varit här annars. Ibland får man pausa vissa krav, konstaterar Lasse.

I arbetet med den äldre åldersgruppen på Överhuset är multisystemisk miljöterapi, MSMT, den metod som används sedan tio år tillbaka.

– Vi hade tittat på och testat olika manualbaserade metoder, när Gryning fick kontakt med Hvasser-stiftelsen i Norge som har utvecklat MSMT. Vi ville först prova den på avdelningen för de äldre, eftersom metoden handlar om att få igång nätverket och få lite mer kraft i batterierna i familjen, säger Lasse.

MSMT är strukturerat, målstyrt och lösningsfokuserat och anpassas efter varje individ. Målet är att ungdomen ska vara på Hagen tre till sex månader, med möjlighet

att stanna upp till åtta månader. Det är betydligt kortare än tidigare, då behandlingstiden var minst åtta månader och upp till två år.

– Vi brukar fråga ”varför måste det bli en institutionsplacering?” och svaren på den frågan blir målbilden. Har ungdomen svårt att klara av sina jobbiga föräld-

rar får vi jobba med det, säger Lasse.

MSMT drar alltså in nätverket kring ungdomen i behandlingsarbetet – så långt det är möjligt. Det är föräldrar, syskon och andra släktingar, familjehem, socialsekreterare, lärare och kompisar.

– Om föräldrarna vill arbetar vi direkt med dem. Det kan vara så konkret som att en mamma och dotter som inte kan prata med varandra sitter med oss i var sitt rum. Så börjar vi kommunicera, kanske via sms eller lappar. Till slut kan det bli en dialog som funkar, säger Lasse.

”Om barn och ungdomar kan göra rätt, då gör de det. Jag har jobbat här sedan 2001 och ser en stor skillnad på antalet tillbudsrapporter sedan vi lärde oss hantera konflikter på ett annat sätt.”

RIKARD OM HUR LÅGAFFEKTIVT BEMÖTANDE HAR GETT RESULTAT

Över huvud taget handlar det om att jobba med det som kan utvecklas och leda framåt.

– Vilka äpplen hänger lägst? Då plockar vi dem. Finns det inga äpplen att plocka jobbar vi utifrån det. Och ligger ribban för högt? Då gräver vi ner den om det behövs, säger Rikard.

På hans avdelning, Nederhuset, är det tänkt att MSMT ska börja användas från 2017. Det är lite svårare att använda metoden för de yngre, eftersom det oftare saknas föräldrar i barnens nätverk. Dessutom är behandlingstiden i många fall längre.

– Vi får ofta höra att ”vi har provat allt” när socialtjänsten hör av sig och har ett barn de vill placera på Hagen. För oss handlar det om att höja barnets förmåga, anpassa miljön så att de lyckas. Först då kommer de vidare. Och det gör vi genom att erbjuda trygghet, förutsägbarhet, omvårdnad och vara vuxna som de kan lita på, säger Rikard.

Ett program som används på Hagen är rePulse som handlar om att träna på att hantera känslor.

– Bristande impulskontroll är väldigt vanligt bland våra barn och ungdomar, konstaterar Rikard.

Gryning gör regelbundna kundundersökningar då handläggarna i socialtjänsten sätter betyg på verksamheterna.

– För 2015 hade vi målet att 75 procent av våra kunder skulle kunna tänka sig att placera här igen. Resultatet blev 100 procent – alla kunde tänka sig det, säger Camilla.

Även ungdomarna och barnen kan säga vad de tycker. Men de är inte särskilt intresserade av att fylla i enkäter, även om den möjligheten finns – skattningen är frivillig.

– En kille skrev att ”alla barn borde få bo på Hagen”. Det kanske är lite överdrivet, men för honom var vistelsen här uppenbarligen positiv, säger Camilla.

Minst två gånger om året kommer Inspektionen för vård och omsorg, IVO, på besök, både annonserat och oannonserat.

– De är bra på att prata med barnen och ungdomarna och har fokus på trygghet, integritet och vad barnen har rätt till, säger Rikard.

Än har IVO:s besök inte föranlett några anmärkningar eller påpekanden.

– Jag tror att det beror på att barnen och ungdomarna känner sig trygga och delaktiga – de vet varför de är här! Det är jätteviktigt, poängterar Camilla.

Text: Elisabeth Gustafsson

Foto: Anders Östman

Hagen skol- och behandlingshem startades under tidigt 1960-tal och var då en institution för ”vanartiga flickor”. I den stora apotekarvillan fanns 12 platser och i huset bedrevs även skola. Nedanför låg personalbostäder som idag är kontor och möteslokaler.

I början av 1970-talet byggdes Nederhuset, skolverksamheten flyttades dit och Hagen började även ta emot pojkar. Åldersgruppen var 12–17 år, men 2003 var behovet av platser för yngre barn stort och två avdelningar bildades, Nederhuset för de yngre (9–14 år) och Överhuset för de äldre (14–18 år). Idag finns åtta platser på varje avdelning.

VILL DU VETA MER?

Kontakta Camilla Strandborg, enhetschef
Tel 031-931995 eller e-post:
camilla.strandborg@gryning.se

Jobbet som sotarlärling blev starten på en karriär som säljare och installatör av braskaminer. Idag driver Joakim sin egen firma.

Joakims minnen av Hagen

Det var pappa som såg till att Joakim Barrett kom till Hagen, 14 år gammal.

– Jag tror att jag var rätt illa ute. Fast det tyckte jag nog inte då. Men att flytta till Hagen blev ett äventyr i sig, säger Joakim.

Idag är han 40, egenföretagare och bosatt i Onsala.

Det är stängningsdags i butiken. Joakim drar in de amerikanska grillarna och den stora italienska pizzaugnen som stått utanför. Inne i lokalen brinner det stilla i en av de många braskaminer som är uppställda så att kunder kan titta, känna, öppna och stänga luckan.

– Det är jätteviktigt att kunderna är hundra procent nöjda med produkterna och vårt arbete. Annars mår jag dåligt, säger Joakim.

Som barn flyttade han och bytte skola rätt ofta. Efter föräldrarnas skilsmässa fick pappa ensam vårdnad om Joakim.

– Han är engelsman och kom till Sverige när jag föddes. Han gjorde verkligen vad han kunde, men jobbade i restaurangbranschen så jag minns att jag ofta var ensam på kvällarna, berättar Joakim.

Men han hade också kompisar, fick alltid nya även om familjen flyttade. Och tillsammans testade de det mesta – hasch, alkohol, bilstöld, inbrott.

– Det skenade iväg, även om jag själv inte uppfattade det så. Men farsan tog tag i det. Vi hade en snabb träff med en psykolog och gjorde studiebesök på Hagen. Men jag fattade ändå inte vad som var på gång.

En av de sista veckorna på sommarlovet, på väg hem från Skåne, åkte pappa och Joakim till Hagen och Joakim fick veta att nu ska du stanna här.

– Jag var helt oförberedd, men tänkte att, jaha, nu är det så här. Det var den 14 augusti. Jag minns det ganska väl.

Idag har Joakim bra minnen från de två åren på Hagen. Personalen tyckte om barnen, här var ordning och reda. Slarvade man med städning eller tvätt fick man ingen veckopeng. Frihet under ansvar. Svårare än så var det inte. I skolan fanns lärare som kunde ta eleverna på rätt sätt. Man gjorde roliga saker tillsammans, som att åka till Hemsedal och åka skidor.

– Det kändes lite som att flytta till en fritidsgård. Jag började spela gitarr och startade ett band efter ett tag. Det var tack vare Hagen som jag började med musiken. Visserligen stack han efter något år. Träffade kompisar och begick brott igen – det blev LVU-placering på först Fagared, sedan Nereby.

– Men jag tjtade och tjtade om att få komma tillbaka till Hagen och så blev det efter ett tag. Att vara inlåst var hemskt.

Här någonstans insåg Joakim att han måste hitta någon annan väg i livet. Men skolan var inte hans grej, så det blev anpassad studiegång med jobb på Särö bilservice. Där blev han kvar i flera år. Han började på några olika gymnasieutbildningar, men det funkade inte. Till slut tjtade han sig till att få börja som sotarlärling. Där startade karriären som sedan ett antal år tillbaka innebär att han är säljare och installatör av braskaminer. Idag driver han företaget tillsammans med sin fru Linda, som han träffade redan 1999 och har tre barn tillsammans med.

– Fast vi funderar på om det är det här vi ska hålla på med resten av livet. Jag har lite andra affärsidéer också. Vi får se vad det blir av dem, säger Joakim hemlighetsfullt.

*Text och foto:
Elisabeth Gustafsson*

Lågaffektivt bemötande – ett sätt att hantera, inte förändra

Om problemskapande beteende hanteras på rätt sätt, blir det inte längre ett beteende som skapar problem. Det är grundtanken i den metod för lågaffektivt bemötande, som Bo Hejlskov Elvén arbetat fram.

– Och då måste vi plocka bort moralismen ur den pedagogiska verkligheten. Problemskapande beteende kan inte fostras bort, säger han.

I höst föreläser Bo Hejlskov om lågaffektivt bemötande för Grynings medarbetare.

Vi träffas i ett vårvarmt Trädgårdsföreningen i Göteborg. Bo Hejlskov Elvén ska hålla en föreläsning om ett par timmar – något han gör flera gånger i veckan. Schemat är fulltecknat sedan länge.

Efter nästan tre timmar i bil från Malmö sitter det bra med kaffe. Bo berättar om hur han kom in på det som blivit hans kännemärke – lågaffektivt bemötande. Ingången var de komplexa utredningar kring barn och ungdomar som han, i egenskap av neuropsykolog, fick i uppdrag att göra.

– Problemen handlade ofta om våld och när utredningen var klar fick vi frågan ”men vad ska vi göra åt beteendet?”. Så vi fick ta reda på det, säger Bo Hejlskov Elvén, som då arbetade tillsammans med kollegan Leif Grieffelde både i Danmark och Sverige.

I arbetet med utredningarna reagerade de också på mängden övergrepp, att det var så vanligt med fasthållning och annat tvång. Därför var det viktigt att hitta forskning som hade en grundläggande etisk bas med ansvar, självkontroll och en människosyn som bygger på att ”människor som kan uppföra sig gör det”. (Se faktaruta 1)

Sökandet ledde till England och Andrew McDonnell som arbetat fram en metod och ett förhållningssätt för att bemöta utmanande beteenden – Low Arousal Approach.

– Där fanns en praktisk metod som fungerade och som jag använde för att utveckla mina teorier, säger Bo Hejlskov Elvén.

På svenska blev det lågaffektivt bemötande, en metod – eller snarare ett förhållningssätt – som han introducerade i Sverige 2006. Nu föreläser han om sina teorier och sitt arbetssätt på halvtid och arbetar med verksamhetsstöd den andra halvan.

– Min metod är ingen ”skola”, den försöker inte förklara människan eller förändra henne. Metoden är en verktygslåda för att hantera situationer som kan uppstå, till exempel när någon börjar kasta saker omkring sig, förklarar Bo.

Studier visar att 90 procent av de skador som uppkommer i affektiva situationer, uppstår på 10 procent av personalen. Så vilka är det som hamnar i de här situationerna? Enligt Bo Hejlskov Elvén är det de pedagogiskt maktlösa – de som inte har en fungerande metod. Om de får rätt verktyg – lär sig hantera situationerna – kommer betydligt färre situationer att uppstå.

Att hålla sig lugn, backa om det blir våldsamt och inte dras med i klientens oro eller ilska är grundläggande. Affekt smittar så personalen måste utstråla lugn och få ner känslointensiteten. Att försöka avleda kan vara en strategi.

Ytterligare en grundläggande utgångspunkt är att aldrig hålla fast. Det är aldrig ett alternativ.

– Jag diskuterar inte om man kan hålla fast. Det gör man inte, säger Bo Hejlskov Elvén.

Ett problem är att personalen ofta blandar ihop sin pedagogiska uppgift med hanteringen av situationen, menar Bo Hejlskov Elvén. Hans utgångspunkt är att den som kan uppföra sig gör det, så den som bär sig åt har inte förmågan att hantera sina känslor. Därför är det lönlöst att koppla ett ”straff” eller sanktion till ett beteende som sker i affekt.

– Vi måste plocka moralismen ur den pedagogiska verkligheten, problemskapande beteende kan inte fosteras bort.

I stället måste personalen ha förståelse för situationen, varför den uppstått och vad som kan göras åt den. För

att förstå situationen brukar Bo Hejlskov Elvén använda en övning. Den utgår från specifika händelser och går ut på att man sätter sig in i barnets eller ungdomens sätt att tänka och känna. Vad känner hon när hon rusar ut ur rummet? Hur känns det hos dig?

– Om man får den insikten går det att skruva på värderingarna. Att generalisera kring en sådan fråga är svårt, men det går att känna efter ”om det är jag”.

Lågaaffektivt bemötande används idag inom en mängd verksamheter, bland annat på flera av Grynings HVB-hem. Bo Hejlskov Elvén betonar att metoden är en verktyglåda som funkar med vilken förändringsmetod som helst. Han är inte imponerad av floran av manualbaserade metoder, som varit populära de senaste 15-20 åren.

– Det enda som är relevant är evidensbaserad praktik. Du måste ha en metod som du vet fungerar, vara förtrogen med den och klienten måste också vara med på noterna. Sedan kan du behöva olika metoder för olika klienter – folk är ju olika, säger Bo Hejlskov Elvén och jämför med bilverkstaden. En manual för Volvo V70 är ju jättebra till en Volvo V70, men är tämligen meningslös till en Skoda eller BMW.

Till skillnad mot många av de manualbaserade metoderna, har Bo Hejlskov Elvén inget licenssystem kring sina metoder.

– Jag vet att det vi sysslar med fungerar men jag vill också att arbetet ska utvecklas. Teorier och metoder ska inte låsas fast. Och ju mer allmänt känd och använd metoden blir, desto mindre viktigt blir mitt arbete.

Text och foto: Elisabeth Gustafsson

FILOSOFIN BAKOM LÅGAFFEKTIVT BEMÖTANDE

Det lågaaffektiva tankesättet tar sin utgångspunkt dels i affektteori och annan utvecklings- och neuropsykologi, dels i en etisk och filosofisk grundsyn. Bo Hejlskov Elvén beskriver den filosofiska grundsynen som två principer, ansvarsprincipen och kontrollprincipen, samt en människosyn.

Ansvarsprincipen innebär att ”den som tar ansvar kan påverka”. Om något går fel i arbetet med människor med problemskapande beteende går det inte att skylla på någon annan. Jag får ta ansvaret själv och bli bättre på att motivera.

Kontrollprincipen handlar om att man måste ha kontroll över sig själv om man ska kunna lämna över kontrollen till någon annan. Därför måste målet vara att klienten uppnår och behåller full självkontroll.

Människosynen utgår från att människor som kan uppföra sig gör det. Om vi tror att någon som inte uppför sig inte haft förutsättningar för att kunna leva upp till våra krav eller förväntningar, kan vi påverka beteendet. Genom att anpassa krav, förväntningar och ramar kan brukaren uppföra sig. Och vi får möjlighet att skapa en förändring.

OM BO HEJLSKOV ELVÉN

Bo Hejlskov Elvén är legitimerad psykolog. Han skriver böcker samt håller föredrag och ger råd om hantering av problemskapande beteende utifrån lågaaffektiva metoder. Målgruppen är pedagogisk personal och vårdpersonal som jobbar med barn, ungdomar och vuxna med autism, ADHD, utvecklingsstörning, missbruk eller psykiatriska tillstånd. Metoderna är en del av en växande evidensbas i den tradition som kallas Low Arousal Approach eller lågaaffektiv pedagogik.

Exempel på beteenden han arbetar med är utåtriktade beteenden som våld, bett och skadegörelse samt självskadande beteende. Dessutom kan hans metoder användas i situationer med bland annat glåpord, vägran och barn som bråkar. Metoderna tar utgångspunkt i hur vi hanterar barn, ungdomar och vuxna med beteendeproblem i vardagen, inte i beteendet i sig.

Läs mer på www.hejlskov.se

GRYNINGDAGEN 2016

Gryning hälsar dig varmt välkommen till Gryningdagen 2016. Det är fjärde året Gryning bjuder in till en heldag med ett aktuellt ämne i fokus. Tidigare teman har varit ensamkommande barn och ungdomar, hedersrelaterat våld och förtryck samt barns utsatthet. I år vill vi sätta vår kärnverksamhet i fokus och ge flera perspektiv utifrån den sociala barn- och ungdomsvårdens framtid. Du får möta personer med kunskap och erfarenhet inom området och vi hoppas att det ska bli en matnyttig dag. Vi håller till centralt på Radisson Scandinavia vid Drottningtorget i Göteborg. Journalisten och programledaren Kattis Ahlström är dagens moderator och estradpoeten Olivia Bergdahl underhåller. Knas hemma, en förening för ungdomar som vuxit upp på HVB och i familjehem finns också på plats. Vilka lärdomar kan vi ta till oss från dem?

Läs mer om Gryningdagen på www.gryning.se

3 FRÅGOR TILL KATTIS AHLSTRÖM

1. Vilka är dina viktigaste lärdomar från tiden då du var verksam inom BRIS?

Det viktigaste är att förstå helheten runt ett barn som far illa. Vilka de olika komponenterna är omkring barnet-familjen, vänner, skolan, BUP, socialen osv för att verkligen kunna göra verklig skillnad i tydlig samverkan.

En annan sak är hur vi verkar sakna förmåga att inkludera svackor i livet som en del av livet i våra vuxna samtal med barn och unga. Vi behöver hitta ett bättre sätt att våga tala om att livet ibland är svårt och tufft och hur man kan handskas med motgångar och inte se det som ett misslyckande när man mår dåligt.

Sen har jag fått syn på hur orättvist det ser ut för vilken hjälp utsatta barn får beroende på var man bor i landet.

2. Vad behöver vi som verkar inom den sociala barn- och ungdomsvården tänka mer på för att kunna möta utsatta barns behov på ett bättre sätt?

Att alltid tänka på att barn är individer med individuella behov. Och att lyfta fram förmåga och styrka hos barn i stället för att se dem som problem.

3. Vad hoppas du att deltagarna på Gryningdagen bär med sig från dagen?

Delade erfarenheter av varandras klokskap. Nya idéer kring samverkan och bemötande.

Knas hemma

Knas hemmas ambassadörer är alla unga vuxna som själva varit placerade på HVB och i familjehem.

Det nationella projektet *Knas hemma* vill lyfta fram och uppmärksamma rättigheter för barn och unga som är placerade i familjehem och på HVB.

– Barn och unga har rätt att göras delaktiga i beslut som gäller dem. Det betyder inte att de alltid får som de vill – men de ska få göra sina röster hörda, säger projektledare Anna Sabelström.

Projektet *Knas hemma* startade för två och ett halvt år sedan av den ideella föreningen Barnombudsmannen i Uppsala och finns numera inom Fryshuset. Projektet finansieras helt av Allmänna arvsfonden.

Projektledare Anna Sabelström är enda anställda och driver *Knas hemma* med stort engagemang och passion. Hon har hjälp av 13 ambassadörer, alla är unga vuxna över 18 år som själva varit samhällsplacerade i någon form.

– Vi har flera mål med *Knas hemma*. Vi ska stärka placerade barn och unga genom att lyfta fram dem och deras rättigheter i ljuset. Vi utbildar också familjehem, sociala myndigheter och andra om barnperspektivet, säger Anna.

Ambassadörerna finns i hela landet, både de och Anna reser Sverige runt och informerar om barns och ungas rättigheter till delaktighet. Enligt Anna har ambassadörerna under projektets gång utvecklats och stärkts i sina roller.

– Den respons vi fått visar att det finns ett stort behov av det vi gör. Jag har ännu inte gjort någon reklam för oss, hittills har vi enbart jobbat med dem som kontaktar oss. Det kan vara allt från Kommunförbundet i Väster-norrland till Gryning Vård i Västra Götaland.

Vilka rättigheter har dessa barn och unga rent lagligt?

– Barnkonventionen är grunden. Den kommer att inkorporeras i svensk lag, från och med 1 januari 2018, precis som den redan är i Norge. I Sverige finns begreppet "barnens bästa" med i Socialtjänstlagen, det betyder att socialtjänsten i alla beslut som rör barnet ska se till det som är bäst för barnet. Där står även att barn har rätt att vara delaktiga i beslut som gäller dem. Det betyder att de ska få veta vad som händer, vara med och disku-

tera, även om det inte betyder att de får bestämma, säger Anna.

Ambassadörerna har egna, unika erfarenheter som gör dem värdefulla som mentorer till socialtjänst och andra. De kan berätta ur sina egna perspektiv hur de upplevde att bli placerade utanför sina egna familjer.

– Barn i den här situationen blir ofta väldigt ensamma. De kanske känner sig övergivna av sina familjer och ofta förstår de inte ens varför de inte kan bo hemma. De blir kallade bråkiga och upplever att omgivningen tror att det är deras eget fel att de inte kan bo kvar hemma, när det i många fall kanske handlar om att de vuxna har problem, säger Anna.

Ambassadörerna har väldigt olika bakgrunder.

– Det här är ingen homogen grupp, därför kan man inte ens kalla dem för en grupp, säger Anna. Några har bott i familjehem, någon har varit placerade hos släktingar, några har bott i HVB-hem och en del är ensamkommande.

Anledningarna till att de varit samhällsplacerade skiljer sig också åt – och deras upplevelser.

– Vi vill visa på nyanserna. Några har nästan enbart positiva erfarenheter, medan andra har haft det mer problematiskt. Det gemensamma är att de var barn som inte själva sökt hjälp eller stöd. Att vuxna talar och fattar beslut över deras huvuden, det har nog alla våra ambassadörer upplevt.

Hur viktiga är ambassadörerna för det ni vill åstadkomma med projektet?

– De är jätteviktiga och de brinner för att förändra. De ältar inte det de varit med om, men vill att deras erfarenheter ska komma till nytta. En av dem sa ”jag vill vara den hjälp jag själv hade behövt”. En av ambassadörerna har varit placerad trettiofyra gånger, och hennes erfarenheter använder vi oss nu av.

Anna förklarar att Knas hemma inte är någon stödförening. Däremot bygger de upp nätverk av ungdomar som är eller varit placerade, något som inte har funnits i Sverige tidigare.

Förutom det utåtriktade arbetet med informationsverksamhet bedrivs även ett internt utvecklingsarbete och nätverkande. De har två grupper på Facebook och genomför regelbundet workshops med olika teman, till exempel om språk och makt, för att stärka ungdomarna. När projektet är slut är planen att Knas hemma ska bli en organisation för samhällsplacerade barns och ungas rättigheter, driven av ambassadörerna själva.

Anna har en lång erfarenhet av att arbeta med unga och att stärka deras delaktighet i sina liv. Som dokumentärfilmare har hon jobbat med olika filmprojekt tillsammans med unga, i olika ungdomsorganisationers regi. Hon har också en kandidatexamen inom området Barn- och ungdomsvetenskap.

Projektledare Anna Sabelström hoppas att Knas hemma så småningom ska bli en rättighetsorganisation för barn och unga som är eller varit placerade i samhällsvård. Någon sådan finns inte i Sverige idag.

Vad har förvånat dig mest i det du möter i ditt arbete med Knas hemma?

– Inget har förvånat mig egentligen. Det jag mött stämmer överens med den barnsyn vi har i Sverige idag. Jag försöker ha ett helikopterperspektiv och se helheten i det som ungdomarna berättar – och förmedla det när vi är ute och möter sociala myndigheter och andra, säger hon.

Hur tycker du att sociala myndigheter, familjehem, HVB-hem och andra som möter barnen kan förbättra möjligheten för dem att få tillgång till sina rättigheter?

– Det handlar om att våga satsa på delaktighet och att våga skapa relationer. Att vara tillgänglig när ungdomarna behöver dig. Det finns hur många goda exempel som helst på socialsekreterare som jobbar så, men ibland hindras de av regler och av ett byråkratiskt system. Både sociala myndigheter och i boendena måste man arbeta på individnivå tillsammans med barn och unga, säger Anna Sabelström och tillägger:

– Vi på Knas hemma vill att de som möter barn och unga som inte kan bo hemma, oavsett om det är inom socialtjänst, skola, BUP eller familjehem, så hoppas vi på Knas hemma att fler ska känna att de verkligen jobbar på uppdrag av barn och unga.

Text: Monica Rossing

Foto: Jenny Sigeman

Fotnot: Anna Sabelström kommer att delta på Gryningdagen den 20 oktober.

Inbjudan till **GRYNINGDAGEN 2016**

– om den sociala barn- och ungdomsvårdens framtid

TORSDAG 20 OKTOBER KL 8.30–16.00

Radisson Blu Scandinavia, Göteborg

KATTIS AHLSTRÖM

Journalist, programledare och tidigare generalsekreterare i BRIS, är dagens moderator

BO VINNERLJUNG

Professor i socialt arbete, föreläser om hälsa och skola som framgångsfaktorer i barn- och ungdomsvården

Den sociala barn- och ungdomsvården nu och i framtiden
Cecilia Grefve, nationell samordnare för den sociala barn- och ungdomsvården

Uppdrag att kartlägga och analysera HVB och verksamheter med konsulentstöd till familjehem

Maria Branting, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

"Back to basic" – glöm inte hälsa och skola
Bo Vinnerljung, professor i socialt arbete

Att ta steget ut i vuxenlivet – om ungdomars väg från placeringar i familjehem och HVB till ett självständigt liv
Ingrid Höjer, professor i socialt arbete

Knas hemma – om att växa upp på HVB och i familjehem

Estradpoeten Olivia Bergdahl underhåller under dagen

Välkommen!

Torsdag 20 oktober kl 8.30–16.00
Radisson Blu Scandinavia, Södra Hamngatan 59, Göteborg
Pris 590 kr/person exklusive moms – kaffe och lunch ingår
Mer information och anmälan på www.gryning.se

GRYNING VÅRDS UTBILDNINGAR

FAMILJEHEM

Att knyta an – en livsnödvändighet

Vad betyder det egentligen att knyta an och hur viktig är en anknytningsperson? När ett barn blir placerat i familjehem – vad kan jag som familjehemsförälder göra för att skapa en så trygg tillvaro som möjligt?

Föreläsare: Anders Broberg, professor i klinisk psykologi vid Psykologiska institutionen i Göteborg, legitimerad psykolog och psykoterapeut.

Skövde: tisdag 25 oktober 2016 kl. 10:00–16:00,
Scandic Billingen

Koncentrationssvårigheter

Många barn och ungdomar har koncentrationssvårigheter utan att någonsin komma ifråga för en diagnos. Vad som är gemensamt för dessa är att de behöver förståelse och vägledning.

- Skillnaden mellan diagnos (NPF) och särskilda behov
- Hur kan vi hantera situationer som utmanar oss.
- Praktiska tips i vardagen

Föreläsare: Johanna Björk, pedagog och handledare, arbetade tidigare som adhd-konsulent på Ågrenska.

Göteborg: tisdag 15 november 2016 kl. 18:00–21:00.
Scandic Opalen

Hur kan det vara för ensamkommande barn att komma till Sverige?

Samtal med ungdomar som kommit till Sverige och idag har uppehållstillstånd, PUT. Vi diskuterar högt och lågt utifrån frågeställningen hur det är att komma till Sverige från ett annat land och från en annan kultur. Vi pratar om vilka förväntningar som ungdomarna hade och har om hur det är att leva i Sverige. Dessutom kommer Eva Dahlstrand att prata om sitt uppdrag som god man.

Föreläsare: Madeleine Bremell, enhetschef på ett av Grynings boende för ensamkommande barn, håller i diskussionen tillsammans med god man Eva Dahlstrand.

Göteborg: tisdag 4 oktober 2016 kl. 18:00–21:00,
Scandic Opalen

Vänersborg: onsdag 5 oktober 2016 kl. 18:00–21:00,
Quality Hotel

För mer information kontakta Stefan Larsson, familjehemskonsulent tel 031-405 430

KOMPETENSCENTRUM – ENHETEN FÖR INSATSER MOT HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

EHRV, Enheten för insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck, har sedan starten för drygt tio år sedan varit en av de ledande aktörerna i Sverige när det gäller frågor om hedersrelaterat våld och förtryck (HRV). Enheten har utvecklat arbetet och efterhand funnit hållbara metoder för att skydda de personer som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Inom enheten finns idag en unik kunskap och erfarenhet inom området och de erbjuder utbildningar och tjänster till personal inom skola, socialtjänst och andra som genom sin profession kommer i kontakt med HRV.

Utbildningar – 1 dag, 2 dagar eller 8 dagar

Kompetenscentrum erbjuder grundläggande utbildningar med innehåll som mekanismerna bakom hedersrelaterat våld och förtryck, hur skyddsutredningar går till och hur traumatiserade klienter bemöts. Vi skraddar-syr även utbildningar efter behov och önskemål

Konsultation

Konsultationer görs på uppdrag av socialtjänst eller annan aktör med syfte att beskriva vad det innebär att leva med skydd och/eller göra en bedömning av hur behovet av skydd ser ut. Samtalet sker på neutral plats och förutom personal från EHRV kan socialsekreterare eller annan kontaktperson medverka. Efter samtalet erhåller socialtjänsten en skriftlig sammanfattning med bedömning.

Handledning

Handledning för personal som möter klienter som riskerar/lever med hedersrelaterat våld och förtryck. Handledningen fokuserar på metod och är vägledande/stödande i arbetet med de utsatta. Handledningen kan vara kontinuerlig terminsvis eller vara ett antal tillfällen som bestäms innan. I handledningen kan moment av utbildning ingå, såsom handläggning av skyddsärenden och bemötande av traumatiserade.

För mer information kontakta projektledare Linda Hansson, e-post linda@gryning.se eller informatör Inger Westerlund, e-post inger.westerlund@gryning.se

För mer information se vår webbplats:
www.gryning.se

B-post

Returadress:

Gryning Vård

Box 5154

402 26 Göteborg

BARN OCH FAMILJ

Birkahemmet

Göteborg, 031-25 64 10

Boda Familjecentrum

Borås, 033-41 28 42

Bryggan

Västra Frölunda,
031-47 21 02

Familjecentrum

Göteborg

Göteborg, 031-26 10 13

Familjecentrum

Fyrbodals

Vänersborg, 0521-71 13 46

Kristinedals

Familjeverksamhet

Fengersfors, 0532-230 35

Solsidan

Skara, 0511-208 00

Trollbacken

Kungälv, 0303-187 00

UNGDOM

Delsjötorp

Göteborg, 031-84 42 82

Hagen

Kullavik, 031-93 19 95

Lilla Torp

Göteborg, 031-707 31 73

Lillgården

Göteborg, 031-773 08 29

Ramnås

Borås, 070-223 52 24

Snäppan

Trollhättan, 0520-50 02 25

Sparregården

Vänersborg, 0521-127 64

Svea

Borås, 073-706 62 32

Tallbacken

Skövde, 0500-48 19 69

Vilgot

Skara, 0511-37 55 43

BEROENDEVÅRD

Götateamet

Göteborg, 031-19 83 80

Lärjeholm

Göteborg, 031-48 04 60

Strandgården

Ljungkile,
0522-290 96/97

BOENDE ENLIGT LSS

Claesborg

Skövde, 0500-48 78 50

FAMILJEHEM

Familjehem Göteborg

Göteborg, 031-40 54 30

Familjehem Skaraborg

Skövde, 0500-38 18 46

Familjehem Vänersborg

Vänersborg, 0521-57 57 92

SKYDDSBOENDE

Enheten för insatser

mot hedersrelaterat
våld och förtryck, eHRV

070-244 33 33

Mina Råd & Stöd

020-25 85 85

ÖPPENVÅRD

Grynings familjeteam

Lidköping, 070-510 32 12

MST Göteborg

Göteborg, 031-83 17 28

MST vid Väneren

Vänersborg, 0521-169 40

Resursteamet

i Alingsås

Alingsås, 0322-197 20

Resursteamet

i Göteborg

Göteborg, 031-83 26 60

PLACERINGSRÅDGIVNING

Vad kan Gryning erbjuda? Vilken vårdform passar bäst? Grynings placeringsrådgivning erbjuder information och rådgivning i samband med placering på institution i familjehem, eller vid förfrågan om andra insatser.

Tel 031-703 73 48

E-post placeringsradgivningen@gryning.se